

ELEMENTY JEZYKOWE

Dotyczące Instrumentum laboris

- Chociaż nie jest to dokument podsumowujący, IL został opracowany **na podstawie wszystkich materiałów zebranych podczas fazy słuchania Ludu Bożego** – która rozpoczęła się w październiku 2021 r. – a w szczególności dokumentów końcowych zgromadzeń kontynentalnych. Dlatego wraz z jego publikacją zamyka się pierwsza faza Synodu „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo i misja”, a otwiera się druga - uroczysta - XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów podzielonego na dwie sesje (październik 2023 i 2024).
- **IL można uznać za punkt dojścia, który zamyka pierwszą fazę synodu.** Zamknięcie pierwszej fazy **nie oznacza jednak zakończenia procesu słuchania i rozeznawania Ludu Bożego.**
- **IL nie jest podręcznikiem eklezjologii.** To, co napisano w dokumencie roboczym dla etapu kontynentalnego, ma zastosowanie: „nie jest dokumentem Magisterium Kościoła, ani raportem z badań socjologicznych; nie oferuje sformułowania wskazań operacyjnych, celów i zadań, ani pełnego opracowania wizji teologicznej. **IL jest raczej owocem doświadczenia:** doświadczenia szczerych i ciepłych spotkań między braćmi i siostrami w wierze, które były źródłem radości. Z drugiej strony, jak przypominał papież Franciszek, „temat synodalności to nie rozdział w traktacie o eklezjologii, a tym bardziej nie moda nowinka, frazes czy nowe pojęcie, którym mielibyśmy się posługiwać albo je wykorzystywać podczas naszych spotkań. Nie! Synodalność wyraża istotę Kościoła, jego formę, styl i misję” (*Przemówienie do wiernych diecezji rzymskiej*, 18 września 2021).
- **IL nie sugeruje odpowiedzi, ani nie może być rozumiany jako pierwszy projekt dokumentu końcowego Zgromadzenia październikowego,** który ma zostać poprawiony lub zmieniony. Z drugiej strony, celem procesu synodalnego „nie jest tworzenie dokumentów, ale otwieranie horyzontów nadziei na wypełnienie misji Kościoła” (DTC, nr 6).
- **IL jest narzędziem rozeznawania.** Zostało ono pomyślane jako praktyczne narzędzie służące przeprowadzeniu Zgromadzenia Synodalnego w październiku 2023 r. oraz przygotowaniu jego uczestników. Z tego powodu wyraża niektóre priorytety, które wyłoniły się ze słuchania Ludu Bożego poprzez serię pytań do refleksji i rozeznania Zgromadzenia, w celu określenia konkretnych kroków, które należy podjąć, aby pogłębić poznanie metody i stylu synodalnego w Kościele w naszych czasach.
- **Punktem odniesienia IL jest Kościół lokalny, jako miejsce teologiczne, w którym ochrzczeni konkretnie doświadczają wspólnego podążania.** Pytania, które stawia IL, są wyrazem bogactwa lokalnych realiów i sytuacji życiowych, na podstawie których zostały opracowane: są nasycone imionami i konkretnymi twarzami tych, którzy wzięli w nich udział, świadczą o doświadczeniu wiary Ludu Bożego, a tym samym noszą ślad transcendentnego znaczenia.

O czym świadczy Instrumentum laboris

- **O doświadczeniu żywego Kościoła:** doświadczeniu szczerych i serdecznych spotkań między braćmi i siostrami w wierze, które było źródłem radości; pozwoliło dotknąć katolicy Kościoła, który w różnorodności wieku, płci i warunków społecznych przejawia niezwykle

bogactwo charyzmatów i powołań kościelnych oraz strzeże skarbcza różnic w językach, kulturach, sposobie wyrazu liturgicznego i tradycjach teologicznych.

- **O nabytej świadomości**, że stawanie się Kościołem coraz bardziej synodalnym odzwierciedla naszą tożsamość i powołanie: podążanie razem, to znaczy tworzenie synodu, jest sposobem, aby naprawdę być uczniami i przyjaciółmi tego Mistrza i Pana, który powiedział o sobie: „Ja jestem drogą” (J 14, 6). Dziś jest to także głębokie pragnienie: „doświadczywszy tego jako łaski, chcemy to kontynuować”.
- **Nie można zrozumieć Kościoła synodalnego, jeśli nie w perspektywie komunii, która zawsze jest także misją** głoszenia i wcielania Ewangelii w każdym wymiarze ludzkiej egzystencji. Komunia i misja karmią się przede wszystkim wspólnym uczestnictwem w Eucharystii, ale także poprzez instytucje, struktury i procedury jako przestrzenie, w których wspólna godność chrzcielna i współodpowiedzialność za misję są nie tylko potwierdzane, ale także wykonywane i praktykowane.
- **O znaczeniu bycia Kościołem otwartym i niespokojnym w naszych czasach.** Papież Franciszek przypomniał: Jeśli chrześcijanin nie odczuwa tego wewnętrznego niepokoju, jeśli nim nie żyje, czegoś mu brakuje; a ten wewnętrzny niepokój rodzi się z własnej wiary i zachęca nas do zastanowienia się, co najlepiej zrobić, co należy zachować, a co zmienić. Historia uczy nas, że stanie w miejscu nie może być dobrym miejscem dla Kościoła (por. Ewangelii gaudium, 23). A ruch jest konsekwencją uległości Duchowi Świętemu, który jest przewodnikiem tej historii, w której każdy jest niespokojnym bohaterem, nigdy nie stojącym w miejscu. (*Przemówienie do wiernych diecezji rzymskiej*, 18 września 2021).
- **O znaczeniu drogi ekumenicznej:** jest to wezwanie do twórczego i odnowionego ekumenizmu oraz do pobudzania dialogu ekumenicznego. Jak przypomniał papież Franciszek w swoim przemówieniu do Jego Świątobliwości Mar Awa III, katolickiego patriarchy Asyryjskiego Kościoła Wschodu: „Droga synodalności, którą kroczy Kościół katolicki, jest i musi być ekumeniczna, tak jak ekumeniczna jest droga synodalna”.
- **O specyfice sytuacji, których doświadcza Kościół w różnych regionach świata:** od nadmiernej liczby wojen, które plamią naszą planetę krwią i wymagają odnowionego zaangażowania w budowanie sprawiedliwego pokoju, do zagrożenia, jakie stanowią zmiany klimatyczne z wynikającym z nich priorytetem troski o wspólny dom; od systemu ekonomicznego, który wytwarza wyzysk, nierówność i „marnotrawstwo”, do uniformizującej presji kolonializmu kulturowego, który miażdży mniejszości; od doświadczenia cierpienia prześladowań aż do męczeństwa, do emigracji, która stopniowo pustoszy wspólnoty, zagrażając ich przetrwaniu; od rosnącego pluralizmu kulturowego, który obecnie charakteryzuje całą planetę, po doświadczenie wspólnot chrześcijańskich, które reprezentują rozproszone mniejszości w kraju, w którym żyją, po doświadczenie pogodzenia się z coraz bardziej gwałtowną, a czasem agresywną sekularyzacją, która wydaje się uznawać doświadczenie religijne za nieistotne, ale nie przestaje pragnąć Dobrej Nowiny Ewangelii. W wielu regionach Kościoły są głęboko dotknięte kryzysem nadużyć: seksualnych, władzy i sumienia, ekonomicznych i instytucjonalnych. Są to otwarte rany, których konsekwencje nie zostały jeszcze w pełni rozwiązane. Oprócz proszenia ofiar cierpienia o przebaczenie, Kościół musi przyłączyć się do rosnącego zaangażowania w nawrócenie i reformę, aby zapobiec powtórzeniu się podobnych sytuacji w przyszłości.
- O znaczeniu metodologii synodalnej dla stylu i dynamiki synodalnej, skoncentrowanej na słuchaniu także poprzez rozmowę w Duchu Świętym. A także o szkoleniu w tej metodzie,

zwłaszcza moderatorów zdolnych do towarzyszenia wspólnotom w praktykowaniu i przeżywaniu dynamicznego napięcia synodalności z kreatywnością.

- O umiejętności stawiania czoła napięciom i radzenia sobie z nimi, aby przyjąć różnorodność jako drogę do jedności.
- O integracji wielości w Kościele, także charyzmatów i posług, poza uniformizmem, fragmentaryzacją i polaryzacją: „dynamizm synodalny jest sposobem na stworzenie i wzmocnienie więzi między nimi bez ich ujednolicania”.
- O Kościele zdolnym do przyjęcia słabości i niekompletności.
- O znaczeniu spojrzenia poza teraźniejszość, na wymiar eschatologiczny.
- O potrzebie odnowy liturgicznej, która jest zgodna z aspiracjami młodych ludzi i zachowuje zarówno jej istotę, jak i symbole. Potrzeba ta wynika ze świadomości, że liturgia znajduje się w centrum życia Kościoła, a Eucharystia jest przede wszystkim „źródłem i szczytem” życia chrześcijańskiego.
- O potrzebie radzenia sobie z napięciem między prawdą a miłosierdziem, między chęcią bycia otwartym, a jednocześnie autentycznym i wiernym nauczaniu Kościoła.

XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów

- Jego celem będzie wznowienie procesu i wcielenie go w zwyczajne życie Kościoła, określając wzdłuż jakich linii Duch zaprasza nas do bardziej zdecydowanego podążania jako Lud Boży. To właśnie dynamizm wspólnej drogi Kościoła, w wierności misji, którą powierzył mu Pan, jest owocem, o który prosimy dla najbliższego Zgromadzenia. Rzeczywiście, celem procesu synodalnego „nie jest tworzenie dokumentów, ale otwieranie horyzontów nadziei na wypełnienie misji Kościoła” (DTC, nr 6).
- Zgromadzenie synodalne w październiku 2023 r. zostanie również poproszone o głębokie wsłuchanie się w sytuację, w której Kościół żyje i realizuje swoją misję.

O synodalności w skrócie

- Synodalność jest procesem uczenia się.
- Synodalność zaczyna się od uwzględnienia naszej „sytuacyjności”: punkty wyjścia są różne dla każdego z nas.
- Synodalność jest procesem stopniowym: jest to nawrócenie krok po kroku.
- Synodalność to uczenie się przez działanie.
- Synodalność jest twórczą i otwartą drogą.
- Synodalność jest doświadczeniem duchowym, które stawia Ducha Świętego w centrum.
- Synodalność to sztuka doceniania, przyjmowania i umiejętności wyrażania wszystkich darów i charyzmatów, które Pan udostępnił swojemu Kościołowi.
- Ten synod jest procesem umacniania ochrzczonych.
- Ten synod jest procesem dostrzegania drugiego/innych poprzez słuchanie.
- Ten synod jest sposobem na pogłębienie recepcji Soboru Watykańskiego II.

Tłumaczenie z oryginału włoskiego:

Biuro ds. Komunikacji Zagranicznej Konferencji Episkopatu Polski